

ΠΑΤΡΙΝΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ/ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2019 - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 151

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ

Εισαγωγή εφημερίου:

Μετά από 44 χρόνια τελέστηκε και πάλι το μυστήριο της χειροτονίας στον Ναό μας!

Στις 8 Σεπτεμβρίου ο Αρχιεπίσκοπός μας π. Σεβαστιανός χειροτόνησε ιεροδιάκονο τον ενορίτη **Παύλο Ιωάννη Σινιγάλια**. Ο π. Παύλος είναι γέννημα-θρέμμα της Πάτρας και της ενορίας του Αγ. Ανδρέα,

έχει δε βοηθήσει πολυσχιδώς στη ζωή του την κοινότητα των Καθολικών και όχι μόνο.

Ας δούμε τι γράφει ο ίδιος για τον βαθμό του ιεροδιακόνου.

Οι φωτογραφίες του Λεονάρδου Βαμβακάρη που κοσμούν αυτό το άρθρο καθώς και τα εξώφυλλα είναι από την ημέρα της χειροτονίας του π. Παύλου.

Η Διακονία στην Εκκλησία: Προέλευση, Καθήκοντα, Προσέγγιση

Όταν θα διαβάζετε αυτές τις γραμμές, η ενορία μας θα υπηρετείται πλέον και από έναν διάκονο. Ενόψει αυτού του γεγονότος, αξίζει να μιλήσουμε για την ιστορία αυτού του βαθμού ιεροσύνης,

για τη μορφή την οποία έχει αποκτήσει σήμερα και για τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζει αυτόν τον βαθμό ένας λαϊκός που πρόκειται να λάβει τη διακονική χειροτονία.

Α.

Το **λειτουργήμα του διακόνου** είναι τόσο παλαιό όσο και η Εκκλησία.

ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ

Διαβάζουμε στις *Πράξεις των Αποστόλων* ότι οι ίδιοι οι **Απόστολοι** διέγνωσαν την ανάγκη να χειροτονήσουν διακόνους, δηλαδή υπηρέτες, οι οποίοι θα αναλάμβαναν τη διανομή τροφίμων στα αναγκασμένα μέλη της πρωτοχριστιανικής Εκκλησίας. Έτσι οι Απόστολοι θα αφοσιώνονταν απερίσπαστοι στο κήρυγμα του Ευαγγελίου (Πρ. 1, 1-6). Έτσι σκέφτηκαν οι Απόστολοι. Το Άγιο Πνεύμα όμως διάλεξε έναν διάκονο, τον **Στέφανο**, και τον ενδυνάμωσε με πίστη και δύναμη. Και αυτός μπόρεσε να κηρύξει με λόγια και θαυμαστά έργα το Ευαγγέλιο του Χριστού (Πρ. 1, 8-14). Σύρθηκε από τους εχθρούς του ενώπιον του Συνεδρίου για να απολογηθεί για το Ευαγγέλιο που δίδασκε· εκεί ο Στέφανος ομολόγησε με σθένος και παρρησία ότι ο

Ιησούς ήταν ο αναμενόμενος Μεσσίας. Αυτή η **ομολογία** τον οδήγησε στο **μαρτύριο**. Έτσι, ο διάκονος Στέφανος υπήρξε ο πρώτος μάρτυρας του Χριστού. Μερικά χρόνια αργότερα, γύρω στο **60 μ.Χ.**, ο **Απόστολος Παύλος**, απευθυνόμενος στους **Φιλιπησίους**, κατατάσσει τους πιστούς της εκεί Εκκλησίας σε λαϊκούς, επισκόπους και διακόνους. Ίσως λοιπόν ο ιερατικός βαθμός του διακόνου να είναι αρχαιότερος του ιερέα-πρεσβυτέρου (Φιλ. 1,1). Στην Α' προς Τιμόθεο επιστολή του, ο Παύλος σκιαγραφεί το ήθος που θα πρέπει να έχουν οι επίσκοποι και οι διάκονοι. Πρέπει να κοσμούνται από σεμνότητα, ευθύτητα και εγκράτεια, και να μην τους προσάπτονται εκ μέρους της κοινότητας κατηγορίες για ανάρμοστη συμπεριφορά (Α' Τιμ. 3,

8-13). Εκεί επίσης διαβάζουμε ότι, εκτός από τους διακόνους, την Εκκλησία την υπηρετούσαν και **διακόνισσες**.

Ο **Άγιος Πολύκαρπος**, μαθητής του Αποστόλου και Ευαγγελιστή Ιωάννη και Επίσκοπος Σμύρνης, γράφει στην επιστολή του προς τους Φιλιπησίους ότι οι διάκονοι είναι υπηρέτες «του Θεού και του Χριστού, όχι των ανθρώπων», εννοώντας, προφανώς, ότι δεν θα πρέπει να **εμφορούνται από κοσμικό πνεύμα**: «*Εύσπλαχνοι και δραστήριοι, πρέπει να βαδίζουν στην αλήθεια του Κυρίου, που έγινε υπηρέτης όλων*» (Επιστολή προς Φιλιπησίους, κεφ. 5). Στο επόμενο κεφάλαιο, ο Άγιος Πολύκαρπος αναφέρεται και στους **πρεσβυτέρους**, οι οποίοι είχαν πλέον καθιερωθεί ως ιδιαίτερος βαθμός του κλήρου.

Οι **εκκλησιαστικοί θεσμοί** εξελίσσονται. Κατά την πρώτη χιλιετία οι θεσμοί του διακόνου συνδέθηκαν στενά με εκείνον του επισκόπου. Ο **διάκονος**

απέκτησε αρμοδιότητες σαν αυτές που έχει σήμερα ο **βικάριος** (<https://www.rcan.org/short-history-permanent-diaconate>). Πάντως, ήδη από τον 5ο αιώνα ο θεσμός αυτός άρχισε να υποβαθμίζεται. Ο **Άγιος Ιερώνυμος**, για παράδειγμα, αναρωτιόταν γιατί οι διάκονοι να έχουν τόση ισχύ, όταν από λειτουργική άποψη δεν τελούσαν την θεία ευχαριστία. Σταδιακά, κατά τη δεύτερη χιλιετία, ο **διάκονος κατέληξε να είναι ένας μεταβατικός βαθμός της ιεροσύνης**, στον οποίο ανερχόταν κάποιος λίγο καιρό πριν χειροτονηθεί ιερέας.

Β.

Αυτά μέχρι το **1964**. Στη Δογματική Διάταξη Περί Εκκλησίας, γνωστή ως *Lumen Gentium*, δηλαδή «Φως των Εθνών», οι πατέρες της **Β' Συνόδου του Βατικανού**, διαβλέποντας τις ποιμαντικές προκλήσεις τις οποίες θα

αντιμετώπιζε άμεσα η Εκκλησία, όρισαν ότι θα έπρεπε να αποκατασταθεί ο **θεσμός της διακονίας** ως ιδιαίτερος και μόνιμος βαθμός της ιεροσύνης (Lumen Gentium, § 29). Στην ίδια Διάταξη προβλέπεται η δυνατότητα διακονικής χειροτονίας τόσο έγγαμων ανδρών ώριμης ηλικίας, όσο και νέων ανδρών, οι οποίοι θα δεσμεύονταν με τον νόμο της αγαμίας. Επίσης αναγνωρίζεται η αρμοδιότητα κάθε τοπικής Συνόδου Ιεραρχών «να αποφασίσει, με την επιδοκιμασία του Πάπα, εάν και πού πρέπει να διοριστούν τέτοιοι διάκονοι για τη φροντίδα των ψυχών».

Στα **1967** ο **Άγιος Πάπας Παύλος ΣΤ΄**, με την Αποστολική Επιστολή Sacrum Diaconatus Ordinem, ανέπτυξε περαιτέρω τη σημασία και τις συνθήκες με τις οποίες θα πρέπει να αποκατασταθεί το **διακονικό λειτούργημα**. Διαβάζουμε στην Επιστολή αυτή ότι οι διάκονοι θα πρέπει να διακρίνονται στη λειτουργική

ζωή, στην προσευχή, στην υπηρεσία των θείων μυστηρίων, στην υπακοή, στην αγάπη και στην αγνότητα (§ 25). Περιγράφει την **πνευματική ζωή των διακόνων** ως εξής:

1. Να μελετούν τον λόγο του Θεού.
2. Να συμμετέχουν συχνά και ενεργητικά στη θεία λειτουργία.
3. Να εξομολογούνται συχνά.
4. Να τιμούν την Παρθένο Μαρία.

Ενώ παράλληλα υπογραμμίζει τη **σημασία της διαρκούς θεολογικής μόρφωσης**, έτσι ώστε να είναι σε θέση να εξηγούν στους άλλους την Καθολική πίστη με εγκυρότητα.

Όσο για τα καθήκοντα του διακόνου, αυτά περιγράφονται συνοπτικά και με σαφήνεια στη Δογματική Διάταξη Περί Εκκλησίας και είναι συγκεκριμένα:

1. Να τελεί επίσημα το βάπτισμα.
2. Να διατηρεί και να διανέμει τη θεία ευχαριστία.
3. Να υπηρετεί και να ευλογεί τον

γάμο στο όνομα της Εκκλησίας.

4. Να μεταφέρει στους ετοιμοθανάτους τα άχραντα μυστήρια.
5. Να διαβάζει στους πιστούς την Αγία Γραφή.
6. Να διδάσκει και να νουθετεί τον λαό.
7. Να διευθύνει τις συνάξεις των πιστών για τη θεία λατρεία και την προσευχή.
8. Να τελεί ακολουθίες συγγενικές με τα ιερά μυστήρια.
9. Να προϊσταται στις επικήδειες ακολουθίες.

Γ.

Ίσως αναρωτηθεί κάποιος διαβάζοντας τα **διακονικά καθήκοντα**: α) κατά πόσο αυτά συνάδουν με τη διδαχή του Αγίου Πολυκάρπου, ότι το διακονικό λειτούργημα είναι υπηρεσία προς τον Χριστό και β) πώς μπορούμε να υπηρετήσουμε κάποιον που δεν βλέπουμε. Σχετικά με το δεύτερο ζήτημα, ας

θυμηθούμε τι είπε ο ίδιος ο **Χριστός** στους μαθητές του: «*κι εγώ θα είμαι μαζί σας πάντα, ως τη συντέλεια του κόσμου*» (Μτ. 28, 20). Αυτά τα λόγια τα είπε λίγο πριν την Ανάληψή του, δηλαδή λίγο πριν οι μαθητές Του πάψουν να τον βλέπουν με τα μάτια τους! Είναι σαν να τους έλεγε: «*Μην νομίζετε ότι θα σας εγκαταλείψω, επειδή από τώρα και στο μέλλον δεν θα με βλέπετε*». Πράγματι, ο Χριστός είναι ανάμεσά μας και μάς στηρίζει, αλλά χρειάζονται τα μάτια της πίστης για να το αντιληφθούμε. Είναι μαζί μας με τον λόγο του και ο λόγος του είναι ζωντανός, γιατί έχει τη δύναμη να μας αφυπνίσει πνευματικά και να μας ξεσηκώσει για να γίνουμε κήρυκές του. Είναι μαζί μας με τα **μυστήρια** της Εκκλησίας, που δίνουν ζωή και εγγυώνται την ασφαλή πορεία μας ως την επάνοδό Του. Κι ακόμα, είναι ενωμένος οργανικά μαζί μας στο μυστικό σώμα Του, που είναι η ίδια η Εκκλησία, δηλαδή ο λαός Του, στον οποίο ανήκουμε και με τον οποίο βρισκόμαστε σε κοινή πορεία προς τον Ουράνιο Πατέρα, εκεί

όπου βρίσκεται ήδη η ένδοξη κεφαλή αυτού του σώματος, ο Ιησούς Χριστός. Καθένα από τα καθήκοντα που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα, για να περάσουμε τώρα στο **πρώτο ζήτημα**, συνδέονται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο με τις τρεις μορφές της παρουσίας του Ιησού. Όταν ο διάκονος διαβάζει την **Αγία Γραφή** στους αδελφούς του, υπηρετεί τον Χριστό, που είναι παρών με το λόγο Του, γιατί υπηρετεί το μυστικό σώμα Του, δηλαδή τους πιστούς. Όταν ο διάκονος διατηρεί και μεταδίδει τη **θεία ευχαριστία**, πραγματοποιεί τη μυστηριακή ένωση του Χριστού με τα μέλη Του. Και όταν ο διάκονος **προΐσταται της προσευχής**, ενισχύει την πνευματική ένωση του Χριστού με τα μέλη Του.

Βλέπουμε ότι το έργο του διακόνου έχει βαρύνουσα σημασία. Ο διάκονος δεν χειροτονείται απλώς και μόνο για να τελεί κάποιες ακολουθίες, ούτε για να αντικαθιστά τον ιερέα σε δευτερεύουσες υπηρεσίες, όποτε εκείνος απουσιάζει. Αναλαμβάνει ευθύνες, άρα πρέπει να είναι πνευματικά και ψυχικά προετοιμασμένος,

για να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες που είναι πάντα παρούσες στη ζωή της Εκκλησίας. «*Πόλεμοι απ' έξω, ανησυχίες από μέσα*», έλεγε ο Παύλος (Β' Κορ. 7, 5) αναφερόμενος στην πραγματικότητα που βίωνε η Εκκλησία της Μακεδονίας, μια πραγματικότητα που βιώνει και θα βιώνει πάντα η Εκκλησία. Από την άλλη μεριά, η ευθύνη οποιουδήποτε λειτουργικού διακονήματος δεν πρέπει να μας δημιουργεί τέτοιο άγχος που να λυγίζουν τα γόνατά μας και να παραλύουμε. Ό,τι κι αν κάνουμε για τον Χριστό, Αυτός είναι μαζί μας, όπως μας το υποσχέθηκε. Ας αφεθούμε λοιπόν σε Αυτόν, έχοντας επίγνωση πως οι καρποί που τελικά θα φέρουμε δεν είναι το αποτέλεσμα της δικής μας ευφυΐας ή ικανότητας, αλλά το αποτέλεσμα «της δύναμης του Κυρίου μας Ιησού, με την ενέργεια του Πνεύματος του Θεού» (Α' Κορ. 6, 11).

- Έλα, Κύριε Ιησού! (Αποκ. 22:20).

Πάτρα, 1/9/2019
Παύλος Ιωάννης Σινιγάλιας
Υποδιάκονος

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΚΑΡΥΤΑΙΝΑΣ

(Ιστορία και θρύλοι από τον 13ο αιώνα)

Κείμενο-Φωτογραφίες: Μιλτιάδης Τσαπόγας

Εισαγωγή εφημερίων:

Στην Πελοπόννησο βρίσκονται διάσπαρτα μεσαιωνικά κάστρα, χτισμένα από τους Φράγκους και τους Ενετούς. Οι τοποθεσίες και οι ονομασίες τους είναι γνωστές στους κατοίκους των ευρύτερων περιοχών. Ήρθε η ώρα να αναδειχθεί περαιτέρω και η ιστορία τους που, μαζί με τα κτίσματα, άντεξε στο διάβα

Τα μεσαιωνικά κάστρα, μ' ότι τα συνοδεύει εις το διάβα των αιώνων, τουτέστι θρύλους και ιστορίες, ασκούν εις τον εσώκοσμό μου από παιδί μικρό – από πεντάχρονο αγόρι,

των αιώνων. Ο καταλληλότερος συγγραφέας για να το πραγματοποιήσει είναι ο κ. Μιλτιάδης Τσαπόγας. Χρησιμοποιώντας ένα γλωσσικό ιδίωμα ταιριαστό στην εποχή που περιγράφει, ο κ. Τσαπόγας μας ταξιδεύει γλαφυρά στα χρόνια των Σταυροφόρων και των Ιπποτών. Ας αφήσουμε την πέννα του να μας ταξιδέψει νοερά μερικούς αιώνες πίσω στο χρόνο...

ας πούμε - μια γοητεία απεριγράπτη. Το ίδιο (να ιδείτε) συμβαίνει και με τα κάθε λογής μεσαιωνικά απομεινάδια του τόπου μας και, ακόμη περισσότερο, με μερικά απ' αυτά που

*Άποψη του κάστρου της Καρυταίνης
από ανατολάς.*

Οι Φράγκοι κατακτηταί της ελληνικής Ανατολής, οίτινες μετέβαλον αυτήν επί τινα χρόνον εις «λατινικήν Ανατολήν» (Orient Latin), δεν ήσαν απλοί τινες τυχοδιώκται, όπως συνήθως νομίζονται, η δέ κατάκτησις αυτών δεν ήτο αποτέλεσμα στιγμιαίας μόνον ορμής, ουδ' εστερείτο παντός σχεδίου και λελογισμένης τινός αποφάσεως [...] Αλλά τινες εκ των τότε ιδρυθεισών φραγκικών ηγεμονιών, αι της

Συρίας και η της Αχαΐας, προσέτι δέ και η της Κύπρου, διωργανώθησαν εις κράτη έννομα, κυβερνηθέντα μέν διά νόμων γραπτών, μετά θαυμαστής δέ φρονήσεως περιθάλπαντα τους κατακτηθέντας λαούς [...]

*Αδαμάντιος Ι. Αδαμαντίου (1875-1937)
(Πρώτος έφορος των αρχαιοτήτων
του χριστιανικού
και μεσαιωνικού Ελληνισμού)*

σώζονται από τα αποκαλούμενα χρόνια της **εν Ελλάδα Φραγκοκρατίας**. Γιατί, τι πιο κομψό, τι πιο μυστηριώδες από 'να περίτεχνο γοτθικό παραθύρι σ' ένα τειχί απομόναχο εις τον δαιδαλώδη κόσμο ενός αποσκιαδερού δάσους, και τι ποιητικότερο από μια νορμανδική αφίδα εις έναν απολησμονημένο καθεδρικό ναό;

Με τις ανωτέρω φτωχικές γραμμές, λοιπόν, σας συστήνομαι, και προχωρώ ευθύς - μα δίχως βιάση καμιά - να σας δώσω ανάγλυφη

την εικόνα, ομού και την ιστορία και τους μύθους, ενός εκ των πλέον αξιοδιηγήτων ιπποτικών καστέλων του Μορέως, το οποίο σε τίποτε δεν έχει να ζηλέψει τα φημισμένα κάστρα της Καστίλης και της Καταλονίας, μήτε και της Βουργουνδίας ή της Ουαλίας, ή ακόμη-ακόμη και τα τρανά καστέλια της Ρόδου, της Κύπρου και της Σικελίας. Και μολονότι εις τον Μορέα, όπου και ανήκει, κάστρα κάθε λογής και εποχής σώζονται σ' αφθονία, ετούτο το καστέλιον,

**Δωρεές για
το περιοδικό**

Μαραγκού Μαρία: 100 €
Αντώνης Ράνιος: 20 €

ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΝΑΟΣ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ

Μαιζώνος 81, 262 21 Πάτρα - Greece

(+30) 2610 275 215 - catheclpatra@gmail.com

www.catheclpatra.gr

Πύλη κάτω από την ακρόπολη του κάστρου.

το χαλαζόπληκτο εις τους χειμώνες και ηλιόβλητο εις τα καλοκαίρια, που το καλούν από τα πολύ παλιά χρόνια «*Της Καρυταίνης το Κάστρο*», αρνείται να λυγίσει εις την σφοδρά αιμαχία του με τον χρόνο, όπως εγονάτισαν άλλα οχυρά κάστρα της εποχής του. Για τούτη την αιτία, αποτελεί επί των ημερών μας έν από τα διαλεχτότερα οικοδομικά θαυματουργήματα της πατρίδος μας σε μορφή κάστρου, καμωμένο κατά τα παλαιά χρόνια των Σταυροφοριών.

Ιστορία του κάστρου Καρυταίνης κατά τον 13ο αιώνα. Στιγμές από τον βίο του Ούγου και του Γοδεφρείδου.

Μία των ημερών, ποία ακριβώς δε γνωρίζομε, μα μοναχά πως αντιστοιχούσε εις το έτος **1209**, πέντε χρόνια δηλαδή ύστερ' από την κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης υπό των Φράγκων κι Ενετών σταυροφόρων, στην **Ανδραβίδα** της Ήλιδος, την μικρά αυτή πολίχνη, η οποία είχε γενεί γρήγορα υπό των πρώτων η πρωτεύουσα του νεοσύστατου «**Πριγκιπάτου της Αχαΐας**», ο ηγεμών αυτού **Γοδεφρείδος Βιλλεαρδουίνος** (ο δεύτερος κατά σειράν εις τον θρόνο, ύστερ'

από τον **Γουλιέλμο Σαμπλίτη**, ο οποίος απέθανε προώρως, αν και είχε εγκαταλείψει την Πελοπόννησο) συγκαλούσε σε αίθουσα κλειστή συνέλευση (παρλαμέντο) με τους έμπιστους βαρώνους του. Ύστερ' από κάποιαν ώρα, η απόφαση είχε ληφθεί κι έλεγε πως, η **χερσόνησος του Μορέως**, μ' όλο που δεν είχε κατακτηθεί ολάκερη ως τα τότε, θα μοιραζότανε σε **δώδεκα βαρωνίες**. Ο αριθμός των «δώδεκα», διόλου τυχαίος δεν ήτανε για έναν λαό όπως οι Φράγκοι, καθ' ότι κατά λόγο κύριο αναλογούσε εις τον αριθμό των μαθητών του Θεανθρώπου, το μαρτυρικό σύμβολο του οποίου έφεραν οι βαρώνοι μετά των στρατιωτών τους κεντητό και πορφυρό εις τους χιτώνες τους, ενώ γνωρίζομε ακόμη από την ιστορία της Φραγκίας, πως ο ίδιος αριθμός αντιστοιχούσε και εις τους λεγόμενους «Παλατινούς» του **Καρλομάγνου**, τους δώδεκα δηλαδή υπερέχοντες ιππότες της ακολουθίας του. Αξίζει πάραυτα να επισημανθεί εδώ ότι, εις την χρονική συγκυρία κατά την οποία οι σταυροφόροι του Βονιφάτιου του Μομφερατικού και του Δόγη της Βενετίας **Ερρίκου Δανδόλου** προσεκλήθησαν από τον Βυζαντινό πρίγκιπα **Αλέξιο Δ' Άγγελο**,

ίνα στραφούν από γης και θαλάσσης προς τη Βασιλεύουσα, ολάκερη η χερσόνησος της Πελοποννήσου ήτανε ήδη διαιρεμένη σε διαφόρων μεγεθών και ποιότητων τοπαρχίες, η δε βυζαντινή διοίκησης, ανίσχυρη απέναντί τους, ενίσχυε το αποτέλεσμα, το οποίο ήταν μία μερίς εκ των Ελλήνων τοπαρχών να συμπεριφέρεται δεσποτικά, σε ορισμένες δε των περιπτώσεων ακόμη και τυραννικά, προς τον ίδιον τον λαό της (βλ. λ.χ. την περίπτωση Λέοντος του Σγουρού). Το γεγονός αυτό είχε ως άμεση συνέπεια η υπό των σταυροφόρων κατάκτησις του Μορέως να προχωρήσει προς μίαν ολοκλήρωσιν ευκολοτέρα.

Κι αφότου ολοκληρώθηκε αυτή η **διανομή των βυζαντινών εδαφών της χερσονήσου**, ολίγον καιρό κατόπιν, εις έναν βράχινο λόφο της Αρκαδίας, κάτωθεν του οποίου κελάρυζαν, ως και σήμερα, τα δροσερά νερά του **Ρουφιά ποταμού**, κι όπου εδέσποζε εις την κορυφή του άλλοτε η ακρόπολη μιας αρχαίας πολιτείας καλουμένης Βρένθης, ένας εκ των σταυροφόρων βαρώνων από την Καμπανία της Φραγκίας, ο Ούγος ντε Μπρυγιέρ, προσέλαβε μηχανικούς

κι εργάτες της πέτρας (άγνωστο μάς είναι εάν οι τελευταίοι ήσανε ντόπιοι ή είχανε μακροταξιδέψει δια τον σκοπό αυτόν από τα μέρη της Δύσης), ώστε να στεφανώσει τον λόφο -χρησιμοποιώντας και απομεινάδια της **Βρένθης** - με βασταγερά αφηλά τειχιά κοσμημένα μετά θαυμάσιας τέχνης από πύργους εμπνευσμένους και με καμαρωτές έμορφες πύλες. Και μέσα εις το ονειρεμένο τούτο καστέλι, ομού με τα καταλύματα των ιπποτών κι όλων των στρατιωτών του, ο Ούγος δομεί και την προσωπική του κατοικία, περί της οποίας σήμερα ουδείς γνωρίζει να ειπεί με βεβαιότητα σε ποιο από τα εσωτερικά χτίσματα αντιστοιχεί, ενώ προστάζει να σκαφτούν καταπακτές ανήλιαγες, αμπάρια και πηγάδια, που ο ταξιδευτής των καθ' ημάς ετών τα γλέπει να χάσκουνε πότε-πότε κοντινά του, καθώς περιηγείται εις το καστέλι, μουχλιασμένα και αινιγματώδη. Με τούτον τον τρόπο, το λοιπόν, έσπειρε ο παλαιός σταυροφόρος εις την τόσο κινδυνώδη αυτή περιοχή για την φυλή του, την υπαγόμενη εις τον λεγόμενο κατά τα μεσαιωνικά τα χρόνια «**Δρόγγο**

*Ερειπωμένο κτίσμα,
το οποίο συναντάται κάτω
από την ακρόπολη του κάστρου.*

των Σκορτών», ένα σωστό φεουδαλικό αριστοτέχνημα.

Συνέχεια της αφηγήσεως:

Θάνατος του Ούγου. Ο νέος βαρώνος της Καρυταίνας Γοδεφρείδος ντε Μπρυγιέρ ως ανθός της Ιπποσύνης, οι πολεμικές του περιπέτειες και άλλα αξιανάγνωστα.

Πότε ακριβώς επήλθε το μοιραίο για τον ανεγέρτη του Αρκαδικού αυτού φρουρίου, μόνον μίαν υπόθεση είμαστε εις θέσιν να κάνουμε, η οποία λέγει ότι θα πρέπει να έπαυσαν οι σωματικές του λειτουργίες κάπου εις τα **1255**, κατά το έτος δηλαδή εκείνο που παρέλαβε εις τα χείρας του τη ναυαποτελούμενη από εικοσιδυό τιμάρια βαρωνία της Καρυταίνης ο υιός αυτού **Γοδεφρείδος**. Κι ενώ για τον Ούγο οι πληροφορίες που έχουμε μεσ' από τα παλαιά χρονικά είναι ελάχιστες,

διά τον υιό αυτού είναι αρκετές, καθώς, ουχί αδίκως εθεωρείτο εις τον καιρόν του ως ο γενναιότερος των ιπποτών της Ρωμανίας. Μα δεν ήτανε μοναχά αυτή η **αρετή** που τον «ανύψωνε» εις τις συνειδήσεις των Φράγκων και των Ελλήνων, κάμνοντας τον ίσως τον διαπρεπέστερο - μετά τον Πρίγκιπα - από τους Λατίνους ευγενείς της χερσονήσου, αλλά και η **ευγενική καρδιά** του καθώς, όπως μαθαίνουμε από το Χρονικόν του Μορέως, ο Γοδεφρείδος ουδέποτε αδιαφόρησε διά τους παίδας των Ελλήνων αρχόντων, αλλά αντιθέτως τους δεχόταν εις την περίφημη αυλή του, ώστε να τους εκπαιδεύει εις τα πολεμικά κατά τα δυτικά ιπποτικά πρότυπα, ομού με τους ομοφύλους του νεαρούς στρατιώτας.

Μολαταύτα, ο **Γοδεφρείδος**, πέραν των πολυύμνητων αρετών του, εις τις οποίες αναφερθήκαμε, έμελλε ν' απασχολήσει τους χρονικογράφους και για έναν

Η είσοδος στην ακρόπολη του κάστρου Καρυταίνης.

επιπλέον λόγο, που δεν ήταν άλλος απ' τον ατιθάσευτο χαρακτήρα του.

Αρχίζοντας να ενθυμούμαστε

μερικές πτυχές του χαρακτήρα του,

βρίσκομε τον ιπλότη να αρνείται την

υποστήριξη προς τον αφέντη και θείο του,

τον ονομαστό Πρίγκιπα της Αχαΐας **Γουλιέλμο Β΄ Βιλλεαρδουίνο**,

τον επονομαζόμενο και «Καλαμάτη», σε

εμφύλια σύρραξη που είχε ο τελευταίος

απέναντι στους βαρώνους της Εύβοιας

και στον Μέγα Κύρη των Αθηνών **Γουίδωνα**

ντε λα Ρος. Εισ την μάχη αυτή δε,

η οποία κατεγράφη στις ιστορικές σελίδες

ως «**Η Μάχη στο Καρύδι**» (πρόκειται για βουνό η τοποθεσία

του οποίου σημειώνεται κοντινά στα Μέγαρα της Αττικής), δεν έμεινε διόλου αμέτοχος,

αλλά αντιθέτως πέρασε εις την υπηρεσία των αντιπάλων του Πρίγκιπος, καθόσον

συνδεόταν μετά των δεσμών του γάμου με την

διχατέρα του Γουίδωνος **Ισαβέλλα**.

Μολαταύτα, η μάχη εις το όρος Καρύδι, σαν ολοκληρώθηκε, έδωσε τον νικητή, κι αυτός

ήταν ο **Πρίγκιπας Γουλιέλμος**. Ετούτος, ευρισκόμενος εις το **κάστρο του Νικλίου**,

εδέχθηκε να συγχωρέσει τον Μέγα Κύρη των Αθηνών και τους υπόλοιπους μέχρι πρότινος

αντιπάλους του βαρώνους (όσους είχαν μείνει αθέριστοι κατά τη σφοδρά μάχη),

και σαν εσίμωσε η στιγμή ν' ασχοληθεί και με τον ανεπιό του, είδε αυτόν να σέρνεται

κατά το μέρος του απ' τους αρχιερείς και τους λοιπούς άρχοντες που ευρίσκονταν

εκεί, μ' ένα καπίστρι εις το λαιμό δια την προδοτική του στάση. Τούτη η τραγική

Διαγλυφής παράσταση σχημάτων-συμβόλων δυτικής ομού και βυζαντινής τέχνης επί μαρμάρου. Από τον ιερό ναό του Αγίου Νικολάου Καρνταίνης.

εικόνα φαίνεται πως μαλάκωσε την καρδιάν του Πρίγκιπος, γι' αυτό και συγχώρεσε τον ανεπιό του, δίνοντάς του οπίσω ξανά

ολάκερη τη **βαρωνία της Καρύταινας**, η οποία έστω και για λίγο καιρό, λόγω αυτών

των γεγονότων, είχε παραμείνει «ορφανή».

Η καλή αυτή συμπεριφορά του Πρίγκιπος της Αχαΐας προς τον **Γοδεφρείδο ντε Μπρυγιέρ**,

θα ξεπληρωθεί τελικώς από τον τελευταίο μόλις λίγα έτη κατόπιν (τον **Σεπτέμβρη του 1259**), όταν θα συμμαχούσε

πιστά εις το πλευρό του θείου του, κατά τη διάρκεια των εχθροπραξιών μεταξύ των

Φράγκων και των Βυζαντινών, ομού μετά των συμμάχων τους, στα πλαίσια της περίφημης,

και πέρα ως πέρα καταστροφικής όπως απεδείχθη για τον στρατό του Πριγκιπάτου

του Μορέως, **Μάχης της Πελαγονίας** (η περιοχή της Πελαγονίας τοποθετείται σε μια

πεδιάδα όχι πολύ μακριά από τη σημερινή πόλη της Καστοριάς). Στην αυτή σύρραξη

(περί των λεπτομερειών της οποίας ίσως

επεκταθούμε σε μελλοντικό άρθρο), η οποία σαν έληξε, ανέδειξε ως νικητή τον στρατό του αντιβασιλέα της Νίκαιας Μανουήλ Παλαιολόγου, είχε ως συνέπεια δραματική για το Πριγκιπάτο την αιχμαλώτιση μεγάλου μέρους της αφρόκρεμας των ιπποτών του, εις την οποία συγκαταλέγονταν σπουδαίοι άνδρες της εποχής, όπως οι Γουλιέλμος Β΄ Βιλλεαρδουίνος και Γοδεφρείδος ντε Μπρυγιέρ.

Με τούτα και με κείνα, φθάνουμε πια εις τις έσχατες στιγμές των έργων και των ημερών του ονομαστού αυθέντη της Καρυταίνης Γοδεφρείδου ντε Μπρυγιέρ. Ας ιδούμε πώς έχουν αυτές: Στα **1275**, και ενώ οι εχθροπραξίες εις τον Μορέα μεταξύ Φράγκων και Ελλήνων εξακολουθούσαν να είναι πυκνές (τούτο συνέβη επειδή τόσο ο Βιλλεαρδουίνος όσο και οι λοιποί βαρώνοι του εξαγόρασαν τη λευτεριά τους παρέχοντας εις τους Βυζαντινούς, που αναγεννιόνταν στρατιωτικά, τα σημαντικά κάστρα της Μονεμβασίας, του Γερακίου,

του Μυστρός, της Μεγάλης Μαΐνης και του Λεύκτρου [Cisterna Rubea]), ο Πρίγκιπας Γουλιέλμος δίνει την εντολή εις τον ανεψιό του να κατουνεύσει παρά το χωριό της Μεγάλης Αραχόβης, η θέσις του οποίου ήταν σε μια άκρια των Σκορτών. Ο επαινετός ιπότης πήρε τους άνδρες του και φτάσανε στην τοποθεσία. Μα, σαν αποθυμήσανε να δροσιστούν πίνοντας από τα κρύα νερά της περιοχής, όπως μας αφηγείται το μεσαιωνικό **Χρονικό**:

Το κοιλιακόν τους ηύρηκεν κι απόθαναν οι πλέω

Ενώ δεν γλυτώνει ούτε ο αφέντης τους, ο οποίος:

*Έπεσε εις ζάλην φοβερήν,
΄ς αστένειαν βαρυτάτην
Κ' ενίκησεν το φυσικόν,
το έχουσιν οι ανθρώποι,*

*Κ' επήρε τον ο θάνατος, έδε ζημία μεγάλη
όπου ήλθε τότε εις τον Μορέαν, θλίψη μεγάλη εγίνη.*

**Η Καρύταινα στην καταχνιά.
Φωτογραφία από το υψηλότερο σημείο
του σταυροφορικού κάστρου.**

Σαφώς, βρίσκω ενδιαφέρον το να παρακολουθήσουμε μες από το ίδιο αυτό **μεσαιωνικό κείμενο** το τι επακολούθησε:

*Εθλίβη τον ο πρίγκιπας, όπου ήταν γάρ και θείος του,
Οι πάντες τον εκλάπασιν, μικροί τε και μεγάλοι,
Αυτά τα όρνεα τα άλαλα κι αυτά εκλάψανέ τον.
αϊλλοί ζημία που εγένετον ετότε εις τον Μορέαν!
Και ποιος ουκ εβλαστήμησεν και τις ουκ ελυπήθη;
Πατέρα είχαν τα ορφανά, άντραν είχαν οι χήρες,
Αφέντην και διαφέστοραν όλη η φτωχολογία.
Τους άπαντες εφύλαγεν από την αδικίαν.
Ποτέ φτωχόν ουκ άφινεν να δυστυχοαυχήση,
Άνθρωπον που εχρημάτιζεν να πέσει εις πενητείαν.
Έδε αμαρτίαν όπου έποικεν ο θάνατος ετότε.
να επάρη ετέτοιον άνθρωπον, εξακουστόν στρατιώτην,
να μείνουσιν πεντάρφανα όσοι τον αγαπούσαν.*

Σε απόσταση ολίγων χιλιομέτρων από το χωριό της Καρυταίνης και το κάστρο της, σε μια μεριά όπου μουρμουρίζουν τρεχούμενα τα νερά του Ρουφιά ποταμού, ο οποίος σήμερα

καλείται (ως και στην αρχαιότητα άλλωστε) Αλφειός, στέκει το μεσαιωνικό πεντάτοξο γιοφύρι της περιοχής, που χρονολογείται και κείνο ως και το κάστρο που είναι βλεπτό απ' τη θέση του, εις τον 13ο αιώνα.

Η κατασκευή του γιοφυριού γίνηκε κατ' εντολή του «Άνθους της Ιπποσύνης» Γοδεφρείδου ντε Μπρυγιέρ, διά τον οποίο, παραδοξολογώντας θα 'λεγε κανείς, απηγούνται οι γεροντότεροι κάτοικοι πως, καθώς αρχινά να έρπει κατά την περιοχή τους το πούσι του χειμώνα, το παλαιό σταυροφορικό βραχόκαστρο αποκτά λίγο-λίγο έναν δακτύλιο καταχνιάς, εις τον οποίο μέσα, λεν, μπορείς να ιδείς, εάν είσαι ευφαντασίωτος, τον μεσαιωνικό πολεμιστή να γυροφέρνει λευκόσαρκος και με πανοπλία γαρμπάτη, καβαλλητά εις τον ατίθασο ίππο του, στις κινδυνώδεις θέσεις του καστέλου του.

Τούτο το φαινόμενο κρατά, λεν, ώσπου η φωτοβόλος αυγή να το σκορπίσει...

Άποψη του μεσαιωνικού πεντάτοξου γεφυριού της περιοχής, που χρονολογείται εις τον 13ο αιώνα. Από τη θέση του, είναι βλεπτό το φραγκικό κάστρο, ενώ κάτω από τις καμάρες του κυλά ο ποταμός Αλφειός.

*Αναμνηστική φωτογραφία του ιεροδιακόνου Παύλου Ιωάννη
Σινιγάλια με τους λειτουργούς και τους συγγενείς του.
Ι. Ναός Αγίου Ανδρέα, Πάτρα – 8 Σεπτεμβρίου 2019*